

Ziemeļīrija

Parastās tiesas - Ziemeļīrija

Šajā vietnē sniegts pārskats par dažādiem tiesu veidiem Ziemeļīrijā.

Vispārējās piekrišanas tiesas – ievads

Dažādās tiesas Ziemeļīrijā ir organizētas šādi.

Augstākā tiesa (*Supreme Court*)

2009. gadā jaunā **Apvienotās Karalistes Augstākā tiesa** pārņēma Lordu palātas Apelācijas komitejas (*Appellate Committee of the House of Lords*) jurisdikciju. Tā pārņēma arī Slepenās padomes Tiesu komitejas (*Judicial Committee of the Privy Council*) decentralizētās funkcijas; minētā institūcija ir augstākā pārsūdzības instances tiesa vairākās neatkarīgās sadraudzības valstīs, AK aizjūras teritorijās un Apvienotās Karalistes atkarīgajās teritorijās.

Augstākā tiesa ir **pēdējās pārsūdzības instances** tiesa Apvienotajā Karalistē gan krimināllietās, gan civilīetās (taču Skotijā iztiesātās krimināllietās nav tiesību iesniegt pārsūdzību Augstākajā tiesā). Atļauju iesniegt pārsūdzību Augstākajā tiesā parasti piešķir tikai tad, ja attiecīgā lieta ir saistīta ar kādu publiskas nozīmes tiesisku jautājumu.

Apelācijas tiesa (*Court of Appeal*)

Apelācijas tiesa Ziemeļīrijā atrodas *Royal Courts of Justice*, Belfāstā. Tā izskata sūdzības par kroņa tiesas (*Crown Court*) nolēmumiem krimināllietās un sūdzības par Augstās tiesas nolēmumiem civilīetās.

Augstā tiesa (*High Court*)

Augstā tiesa Belfāstā izskata civilīetas, pārsūdzības krimināllietās, un tai ir arī pilnvaras pārskatīt personu vai organizāciju darbības, lai pārliecinātos, ka tās ir rīkojušās likumīgi un taisnīgi. Augstā tiesa parasti izskata lietas, kurās prasības summa pārsniedz GBP 30 000. Dažos gadījumos lietu, kurā prasības summa pārsniedz GBP 30 000, no Augstās tiesas var nosūtīt grāfistes tiesai, un tieši tāpat, lietu, kurā prasības summa ir mazāka nekā GBP 30 000, var nosūtīt no grāfistes tiesas Augstajai tiesai.

Augstajā tiesā ir šādas trīs nodaļas:

- **Ģimenes lietu nodaļa.** Ģimenes lietu nodaļa izskata sarežģītas laulības šķiršanas lietas, kurās otrs laulātais nepiekrīt laulības šķiršanai, lietas, kas saistītas ar adopciju, aizbildnību, vardarbību ģimenē u. c. Tā arī izskata sūdzības par mirtiesu un grāfistes tiesu nolēmumiem laulības lietās, kā arī izskata garīgi slimu cilvēku lietas un vienkāršas testamenta apstiprinājuma lietas;
- **Karalienes tiesas departamenta Tiesas nodaļa (*Queens Bench Division*).** Karalienes tiesas departamenta Tiesas nodaļa nodarbojas ar liela apmēra un/vai sarežģītām kompensācijas prasībām. Tā izskata arī ierobežotu skaitu sūdzību par mirtiesu vai Kroņa tiesu nolēmumiem. Tā arī pārskata organizāciju darbības, lai pārbaudītu, vai tās ir rīkojušās likumīgi, un izskata lietas saistībā ar apmelošanu un neslavas celšanu;
- **Kancelejas nodaļa (*Chancery Division*).** Kancelejas nodaļa nodarbojas ar lietām, kuras saistītas ar trastu, apstrīdētiem testamentiem, uzņēmumu darbības pārtraukšanu, bankrotiem, hipotēkām, labdarības organizācijām, apstrīdētiem ienākumiem (parasti ienākumu nodokļa) u. c.

Kroņa tiesa (*Crown Court*)

Kroņa tiesas izskata šāda veida lietas:

- smagākus noziedzīgus nodarījumus; šādas lietas izskata tiesnesis, parasti piedaloties arī zvērinātajiem;
- lietas, kurās mirtiesas ir pieņēmušas notiesājošu spriedumu un kuras nosūtītas kroņa tiesai, lai noteiktu soda apmēru.

Cietumsodi un naudas sodi kroņa tiesās ir bargāki nekā mirtiesās.

Grāfistes tiesa (*County Court*)

Grāfistes tiesas izskata civillietas; šajās tiesās lietas izskata tiesnesis vai apgabaltiesnesis. Grāfistes tiesa parasti izskata lietas, kurās prasības summa ir mazāka nekā GBP 30 000 (vai GBP 45 000 lietās par taisnīguma tiesībām (*equity*)). Lietas, kurās prasības summa ir lielāka, izskata Augstajā tiesā – skatīt iepriekš. Visas lietas, kas izriet no regulētiem kredīta līgumiem, neatkarīgi no to vērtības vispirms ir jāizskata grāfistes tiesā.

Tādu lietu piemēri, kuras izskata grāfistes tiesa.

Grāfistes tiesas var izskatīt dažādas lietas, taču visizplatītākās lietas ir šādas:

- zemes īpašnieka un īrnieka strīdi, piemēram, valdījums (izlikšana), tres parādi, remonts;
- strīdi, kuros iesaistīti patērētāji, piemēram, par nekvalitatīvām precēm vai pakalpojumiem;
- prasības saistībā ar personisku aizskārums (aizskārums, kas izdarīts aiz neuzmanības): piemēram, ceļu satiksmes negadījumi, iekrišana nenosegtos padziļinājumos ietvēs, negadījumi darbavietā;
- laulības šķiršanas lietas, kurās otrs laulātais nepiekrīt laulības šķiršanai (taču šīs lietas izskata tikai dažas grāfistes tiesas);
- lietas, kas saistītas ar diskrimināciju uz rases vai dzimuma pamata;
- ar parādiem saistīti strīdi, piemēram, kreditors, kas prasa maksājumu veikšanu;
- ar nodarbinātību saistīti strīdi, piemēram, par neizmaksātu darba algu vai laika darba algu vai izmaksājamo atlaišanas pabalstu;
- sūdzības par mirtiesu nolēmumiem, ko izskata tiesnesis (un vismaz divi mirtiesneši, kas nav profesionāli tiesneši, ja apsūdzētais ir nepilngadīga persona).

Maza apmēra prasību lietas

Arī maza apmēra prasību lietas izskata grāfistes tiesā. Vispārīgi runājot, maza apmēra prasība ir tāda prasība, kura summa nepārsniedz GBP 3000.

Mirtiesas (*Magistrates' Courts*)

Mirtiesas izskata krimināllietas un dažas civillietas. Lietas izskata apgabaltiesnesis (mirtiesas).

Krimināllietas mirtiesās

Mirtiesas izskata lietas par tādiem nodarījumiem, kurās apsūdzētajam nav tiesību uz zvērināto tiesu. Šādi nodarījumi tiek saukti par kriminālpārkāpumiem (*summary offences*). Maksimālais sods par kriminālpārkāpumu ir sešu mēnešu cietumsods un/vai naudas sods apmērā līdz GBP 5000.

Mirtiesas arī izskata lietas saistībā ar nodarījumiem, kurās apsūdzētais ir tiesīgs izvēlēties zvērināto tiesu, taču viņš ir izvēlējis, lai viņa lietu izskatītu mirtiesas. Ja apsūdzētais izvēlas zvērināto tiesu, lieta tiek nodota Kroņa tiesai.

Jauniešu tiesa (*Youth Court*)

Jauniešu tiesa izskata lietas, kurās noziedzīgus nodarījumus izdarījuši jaunieši (personas, kas ir vecumā no 10 līdz 17 gadiem). Jauniešu tiesa ietilpst mirtiesā, un lietas izskata apgabaltiesnesis (mirtiesas) un vēl divi īpaši apmācīti mirtiesneši. Ja nepilngadīgā persona tiek apsūdzēta ļoti smagā nodarījumā, par kuru pilngadīgai personai var piespriest 14 vai vairāk gadu cietumsodu, jauniešu tiesa lietu var nodot izskatīšanai Kroņa tiesā.

Civillietas mirtiesās

Mirtiesas izskata ierobežotu skaitu šādu civillietu:

- atsevišķi parādi civillietās, piemēram, par ienākumu nodokļa parādiem, valsts apdrošināšanas iemaksām, PVN parādiem, likmēm;
- licenču lietas, piemēram, par licenču piešķiršanu, atjaunošanu vai atņemšanu bāriem un klubiem;
- atsevišķas laulības lietas, piemēram, par laulātā uzturēdzekļiem un laulātā izlikšanu no laulāto dzīvesvietas;
- ar bērnu labklājību saistītas lietas, piemēram, par vietējās pašvaldības īstenotu aprūpi vai uzraudzības rīkojumiem, adopciju un rīkojumiem par dzīvesvietu.

Izmeklēšanas tiesas (*Coroners Courts*)

Izmeklē pēkšņas, vardarbīgas vai nedabīgas nāves apstākļus.

Noderīgas saites

 [Ziemeļīrijas Tiesu dienests](#)

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

Lapa atjaunināta: 16/01/2019